

زوال صفویه و سقوط اصفهان

رودی مته

ترجمه: مانی صالحی علامه

فهرست

۱۱	زندگینامه مختصر و کارنامه رودی مته
۱۳	مقدمه‌ای بر ترجمه فارسی
۲۱	دیباچه
۲۷	پیشگفتار
۴۲	نظم و سازمان‌دهی
۴۹	فصل اول: قالب‌های نمونه: ایران در اواخر دوران صفوی
۴۹	مقدمه
۵۲	تحلیل و بررسی جامعه صفوی
۵۳	نیروهای مرکزگرایز
۵۳	ابعاد مادی (فیزیکی) و اقتصادی
۵۹	ابعاد اجتماعی و سیاسی
۶۶	تمایلات مرکزگرا
۶۶	ابعاد سیاسی، فرهنگی و دینی
۸۰	ابعاد اقتصادی
۸۴	نتیجه‌گیری

فصل دوم: سیاست‌ورزی در دربار صفوی ۸۷

الف: شاه و وزیران اعظم، ۱۶۲۹ - ۱۶۶۶ ۸۷

مقدمه ۸۷

دربار و بازیگرانش: ۹۴

افراد، جناح‌ها، گروه‌های قومی - مذهبی ۹۴

شاه‌صفی: طلب قدرت و سلطه مطلق سلطنتی ۹۹

میرزا محمد «سارو» تقی خان ۱۰۶

شاه‌عباس دوم ۱۰۸

دوران تصدی خلیفه سلطان ۶۴-۱۰۵۵ / ۵۴-۱۶۴۵ ۱۱۱

وزارت محمدبیگ، ۱۰۶۴-۱۰۷۱ / ۱۶۵۴-۱۶۶۱ ۱۱۳

تحکیم مقام و جایگاه ۱۱۶

مغضوب شدن و اعاده حیثیت و بازگشت به مقام اول ۱۱۷

میرزا محمد مهدی، ۱۰۷۱-۱۰۸۰ / ۱۶۶۱-۱۶۶۹ ۱۲۱

فصل سوم: سیاست صفوی، بخش دوم: شاهان، وزیران اعظم و خواجهگان

(۱۰۷۷-۱۱۱۰ / ۱۶۶۶-۱۶۹۹) ۱۲۳

تحولات در دربار شاه‌سلیمان، ۱۰۷۷-۱۱۱۰ / ۱۶۶۶-۱۶۹۹ ۱۲۳

گوشه‌گیری و عزلت‌گزینی شاه ۱۲۶

سربرافراشتن خواجهگان درباری ۱۳۰

وزارت اعظم شیخ علی خان زنگنه، ۱۰۸۰-۱۱۰۰ / ۱۶۶۹-۱۶۸۹ ۱۳۳

اوج قدرت ۱۳۴

مخالفت و مغضوب شدن ۱۳۷

حفظ و نگهداری قدرت ۱۴۳

قدرت در دربار، ۱۱۰۰-۱۱۱۰ / ۱۶۸۹-۱۶۹۹ ۱۴۷

فصل چهارم: سیاست پولی و ناپدید شدن مسکوکات

(۱۰۰۸-۱۱۱۱ / ۱۶۰۰-۱۷۰۰) ۱۵۱

مقدمه ۱۵۱

پول رایج صفوی: سوابق و ساختار ۱۵۲

حکومت و پول: مابین حاکمیت سیاسی و بازار ۱۵۶

رکود درازمدت ضربخانه‌ها ۱۵۸

مسایل پولی پس از شاه‌عباس اول ۱۶۴

دستکاری کردن مسکوکات ۱۶۹

ادامه ادغام و کاهش تعداد ضربخانه‌ها ۱۷۴

سیاست پولی از سال ۱۰۷۹ تا ۱۰۹۵ / ۱۶۶۹ تا ۱۶۸۴ ۱۷۸

بحران پولی سال ۱۰۹۵ / ۵-۱۶۸۴ ۱۸۵

تحولات پس از ۱۰۹۵ / ۱۶۸۴ ۱۹۱

فصل پنجم: از جنگ دائمی تا صلح پایدار: سیاست نظامی صفوی در قرن هفدهم ۱۹۷

قزلباش در برابر غلامان ۱۹۷

مشکلات مالی و ضعف‌های نظامی فزاینده ۲۰۴

تحولات در دوران شاه‌صفی ۱۰۳۸-۱۰۵۲ / ۱۶۲۹-۱۶۴۲ ۲۰۶

صلح ذهاب و پیامد آن ۲۰۹

جنگ بر سر قندهار، ۱۰۵۸-۱۰۶۳ / ۱۶۴۸-۱۶۵۳ ۲۱۴

تحولات نظامی در دوران شاه‌سلیمان ۲۱۹

تدابیر و سیاست‌های جنگ و صلح: ارتباط با اروپا ۲۲۵

فصل ششم: تضعیف و تزلزل پیوندها: مرکز و ولایات

(۱۰۰۸-۱۱۱۱ / ۱۶۰۰-۱۷۰۰) ۲۳۷

مقدمه ۲۳۷

ویژگی‌های روابط مرکز - حاشیه ۲۳۸

توافق‌های میان مرکز و ولایات ۲۴۰

انواع دیگری از سلطه و نظارت ۲۴۴

تغییرات درازمدت ۲۵۰

وضعیت کلی ایران در نیمه دوم قرن هفدهم ۲۵۳

شیروان در شمال ۲۵۷

فارس در جنوب ۲۵۹

کرمان ۲۶۴

بندرعباس و ساحل خلیج فارس ۲۶۹

کاهش عواید در بندرعباس ۲۷۱

بندرعباس در دوران سلطنت شاه سلیمان ۲۷۵

فصل هفتم: دین در ایران اواخر صفویه: روحانیون شیعی و اقلیت‌ها ۲۸۵

اهل تسنن در مقابل ایران شیعی ۲۸۵

مسیحیان و روحانیون ۲۹۱

دوران شاه صفی اول و شاه عباس دوم (۱۰۳۸-۱۰۷۷ / ۱۶۲۹-۱۶۶۶) ۲۹۷

دوران شاه سلیمان (۱۰۷۷-۱۱۰۵ / ۱۶۶۶-۱۶۹۴) ۳۱۱

فصل هشتم: از ثبات به آشوب و ناآرامی: دهه‌های پایانی (۱۱۳۴-۱۱۷۲ / ۱۷۰۰-۱۷۲۲) ۳۱۷

مقدمه ۳۱۷

روحانیان، خواجهگان و زنان در قدرت ۳۲۲

سیاست دربار، ۱۱۱۱-۱۱۲۷ / ۱۷۰۰-۱۷۱۵ ۳۲۶

فتح علی خان داغستانی: به قدرت رسیدن ۳۲۹

سقوط فتح علی خان ۳۳۷

اوضاع کشور به طور کلی: سپاه، پول و اقلیت‌ها ۳۳۹

دو دههٔ واپسین ۳۴۹

تحولات در شمال ۳۴۹

جنوب و سواحل خلیج فارس ۳۵۵

خراسان و بلوچستان ۳۶۱

پایان کار ۳۶۷

فرجام ۳۷۷

اختصارات ۳۹۷

یادداشت‌ها ۳۹۹

کتاب‌شناسی ۴۷۹

نمایه ۵۰۵

فهرست نقشه‌ها و تصاویر

نقشه‌ها:

نقشهٔ ۱. ایران صفوی و همسایگانش ۴۷

نقشهٔ ۲. موقعیت ضرابخانه‌های صفوی ۹۰۷-۹۹۵ / ۱۵۰۱-۱۵۸۷ ۱۶۱

نقشهٔ ۳. موقعیت ضرابخانه‌های صفوی ۹۹۵-۱۰۵۲ / ۱۵۸۷-۱۶۴۲ ۱۶۳

نقشهٔ ۴. موقعیت ضرابخانه‌های صفوی ۱۰۵۲-۱۱۰۵ / ۱۶۴۲-۱۶۹۴ ۱۷۷

نقشه ۵. ایران اواخر صفویه: فشار قبایلی بر مرزها ۳۵۱

تصاویرها:

۱. نمایی از اصفهان، ۱۷۰۳، اثر کورنلیس دو بروین (Bruyn) در کتاب سفر به مسکو، و ایران و هند، چ ۲، ۱۷۱۴.

۲. ضراب‌خانهٔ اصفهان، اثر آمبروزیو بمبو، در سفرنامه و روزنامه آسیایی تقریباً چهارساله من آمبروزیو بمبو ونیزی.

۳. میدان شاه اصفهان، ۱۷۰۳، اثر کورنلیس دو بروین، سفر به مسکو، و ایران و هند، چ ۲، ۱۷۱۴.

۴. نمایی از سعدآباد، ۱۷۰۳، اثر کورنلیس دو بروین، سفر به مسکو، و ایران و هند، چ ۲، ۱۷۱۴.

۵. نمایی از شماخی، ۱۷۰۲، اثر کورنلیس دو بروین، سفر به مسکو، و ایران و هند، چ ۲، ۱۷۱۴.

۶. نمایی از لار، ۱۷۰۴، اثر کورنلیس دو بروین، سفر به مسکو، و ایران و هند، چ ۲، ۱۷۱۴.
۷. وزیر اعظم خلیفه سلطان، اثر معین مصور، ح ۱۶۵۰، آبرنگ مات و مرکب و طلا روی کاغذ.
۸. تسلیم شدن صفویه در قندهار، ح ۱۶۴۰.
۹. شاه سلیمان، ح ۱۶۸۰، آبرنگ مات روی کاغذ.
۱۰. وزیر اعظم شاه قلی خان، اثر حاجی محمد، ۱۶۹۶، آبرنگ مات و مرکب و طلا روی کاغذ.
۱۱. شاه سلطان حسین، ۱۷۰۳، اثر کورنلیس دو بروین، سفر به مسکو، و ایران و هند، چ ۲، ۱۷۱۴.

شرح مختصری بر زندگی نامه و کارنامه رودی مته

رودی مته در هلند به دنیا آمد و بزرگ شد. در رشته زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه اوترخت^۱ در سال ۱۹۷۵ مدرک کارشناسی و در ۱۹۸۰ مدرک کارشناسی ارشد دریافت کرد. به موجب یک قرارداد فرهنگی که در سال ۱۹۷۶-۷ میان هلند و ایران منعقد شد، یک سال را در ایران سپری کرد. پس از سه سال تحقیق و مطالعه در مصر در سال‌های ۱۹۸۱ تا ۱۹۸۳، به ایالات متحده رفت و در آنجا در سال ۱۹۹۱ در رشته مطالعات اسلامی از دانشگاه کالیفرنیا در لس آنجلس (UCLA) دکترا گرفت. او از سال ۱۹۹۳ به عنوان عضو هیئت علمی به دانشگاه دلاویر^۲ پیوسته و تا هم‌اکنون که استاد ممتاز صاحب کرسی مونروئه^۳ در تاریخ خاورمیانه است در آنجا تدریس می‌کند.

دکتر مته متخصص تاریخ دوران صفویه است و در این زمینه تألیفات گسترده‌ای دارد. او کتاب سیاست تجارت در ایران صفوی: ابریشم در مقابل نقره ۱۶۰۰-۱۷۳۰ (انتشارات دانشگاه کمبریج، ۱۹۹۹) را تألیف کرد. این کتاب، جایزه بهترین کتاب غیرفارسی زبان درباره تاریخ ایران را از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سال ۱۹۹۱ دریافت کرد و با دریافت جایزه دوستی بریتانیا - کویت به عنوان بهترین کتاب منتشر شده در بریتانیا درباره خاورمیانه، از آن قدردانی شد. او همچنین مؤلف کتاب لذت جویی: مواد مخدر و مشروبات الکلی در تاریخ ایران ۱۵۰۰-۱۹۰۰ (انتشارات دانشگاه

1. Utrecht

2. Delaware

3. Munroe Distinguished professor